

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే

॥ షడ్వింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ షడ్వింశః సర్గః ॥

సారణేన రావణం ప్రతి పృథక్ పృథక్ వానరయూథపతీనాం పరిచయదానం

తద్వచః సత్యమక్లీబం సారణేనాభిభాషితం ।
నిశమ్య రావణో రాజా ప్రత్యభాషత సారణం ॥ 6.26.1 ॥

యది మామభియుంజీరన్ దేవగంధర్వదానవాః ।
నైవ సీతామహం దద్యాం సర్వలోకభయాదపి ॥ 6.26.2 ॥

త్వం తు సౌమ్య పరిత్రస్తో హరిభిః పీడితో భృశం ।
ప్రతిప్రదానమద్వైవ సీతాయాః సాధు మన్యసే ॥ 6.26.3 ॥

కో హి నామ సపత్నీ మాం సమరే జేతుమర్హతి ।
ఇత్యుక్త్వా పరుషం వాక్యం రావణో రాక్షసాధిపః ॥ 6.26.4 ॥

ఆరురోహ తతః శ్రీమాన్ ప్రాసాదం హిమపాండురం ।
బహుతాలసముత్సేధం రావణోఽథ దిదృక్షయా ॥ 6.26.5 ॥

తాభ్యాం చరాభ్యాం సహితో రావణః క్రోధమూర్చ్ఛితః ।
పశ్యమానః సముద్రం తం పర్వతాంశ్చ వనాని చ ॥ 6.26.6 ॥

దదర్శ పృథివీదేశం సుసంపూర్ణం ప్లవంగమైః ।
తదపారమసహ్యాం చ వానరాణాం మహాబలం ॥ 6.26.7 ॥

ఆలోక్య రావణో రాజా పరిపప్రచ్ఛ సారణం ।
ఏషాం కే వానరా ముఖ్యాః కే శూరాః కే మహాబలాః ॥ 6.26.8 ॥

కే పూర్వమభివర్తంతే మహోత్సాహాః సమంతతః ।
కేషాం శృణోతి సుగ్రీవః కే వా యూథపయూథపాః ॥ 6.26.9 ॥

సారణాచక్ష్య మే సర్వం కిం ప్రభావాః ప్లవంగమాః ।
సారణో రాక్షసేంద్రస్య వచనం పరిపృచ్ఛతః ॥ 6.26.10 ॥

ఆబభాషేఽథ ముఖ్యజ్ఞో ముఖ్యాంస్తత్ర వనౌకసః ।
ఏష యోఽభిముఖో లంకాం నర్దంస్తిష్ఠతి వానరః ॥ 6.26.11 ॥

యూథపానాం సహస్రాణాం శతేన పరివారితః ।
యస్య ఘోషేణ మహతా సప్రాకారా సతోరణా ॥ 6.26.12 ॥

లంకా ప్రతిహతా సర్వా సశైలవనకాననా ।
సర్వశాఖామృగేంద్రస్య సుగ్రీవస్య మహాత్మనః ॥ 6.26.13 ॥

బలాగ్రే తిష్ఠతే వీరో నీలో నామైష యూథపః ।
బాహూ ప్రగృహ్యాయః పద్భ్యాం మహీం గచ్ఛతి వీర్యవాన్ ॥ 6.26.14 ॥

లంకామభిముఖః కోపాదభీక్ష్ణం చ విజృంభతే ।
గిరిశృంగప్రతీకాశః పద్మకింజల్కసన్నిభః ॥ 6.26.15 ॥

స్ఫోటయత్యతిసంరభ్ధో లాంగూలం చ పునః పునః ।
యస్య లాంగూలశబ్దేన స్వనంతి ప్రదిశో దశ ॥ 6.26.16 ॥

ఏష వానరరాజేన సుగ్రీవేణాభిషేచితః ।
యువరాజోఽంగదో నామ త్వామాహ్వాయతి సంయుగే ॥ 6.26.17 ॥

వాలినః సదృశః పుత్రః సుగ్రీవస్య సదా ప్రియః |
రాఘవార్థే పరాక్రాంతః శక్తార్థే వరుణో యథా || 6.26.18 ||

ఏతస్య సా మతిః సర్వా యద్ దృష్టా జనకాత్మజా |
హనూమతా వేగవతా రాఘవస్య హితైషిణా || 6.26.19 ||

బహలాని వానరేంద్రాణామేష యూథాని వీర్యవాన్ |
పరిగృహ్యభియాతి త్వాం స్వేనానీకేన మర్దితుం || 6.26.20 ||

అనువాలిసుతస్యాపి బలేన మహతా వృతః |
వీరస్తిష్ఠతి సంగ్రామే సేతుహేతురయం నలః || 6.26.21 ||

యే తు విష్టభ్య గాత్రాణి క్షేడయంతి నదంతి చ |
ఉత్థాయ చ విజృంభంతే క్రోధేన హరిపుంగవాః || 6.26.22 ||

ఏతే దుష్ప్రసహా ఘోరాశ్చండాశ్చండపరాక్రమాః |
అఘ్నా శతసహస్రాణి దశకోటిశతాని చ |
య ఏనమనుగచ్ఛంతి వీరాశ్చందనవాసినః || 6.26.23 ||

ఏషైవాశంసతే లంకాం స్వేనానీకేన మర్దితుం |
శ్వేతో రజతసంకాశశ్చపలో భీమవిక్రమః || 6.26.24 ||

బుద్ధిమాన్ వానరః శూరస్త్రిషు లోకేషు విశ్రుతః |
తూర్ణం సుగ్రీవమాగమ్య పునర్గచ్ఛతి వానరః || 6.26.25 ||

విభజన్ వానరీం సేనామనీకాని ప్రహర్షయన్ |
యః పురా గోమతీతీరే రమ్యం పర్యేతి పర్వతం || 6.26.26 ||

నామ్నా సంరోచనో నామ నానానగయుతో గిరిః |
తత్ర రాజ్యం ప్రశాస్త్యేష కుముదో నామ యూథపః || 6.26.27 ||

యోఽసౌ శతసహస్రాణి సహర్షం పరికర్షతి |
యస్య వాలా బహువ్యామా దీర్ఘలాంగూలమాశ్రితాః || 6.26.28 ||

తామ్రాః పీతాః సితాః శ్వేతాః ప్రకీర్ణా ఘోరదర్శనాః |
అదీనో వానరశ్చండః సంగ్రామమభికాంక్షతి |
ఏషోఽప్యాశంసతే లంకాం స్వేనానీకేన మర్ద్ధతుం || 6.26.29 ||

యస్త్యేష సింహసంకాశః కపిలో దీర్ఘకేసరః |
నిభృతః ప్రేక్షతే లంకాం దిధక్షన్నివ చక్షుషా || 6.26.30 ||

వింధ్యం కృష్ణగిరిం సహ్యాం పర్వతం చ సుదర్శనం |
రాజన్ సతతమధ్యాస్తే స రంభో నామ యూథపః |
శతం శతసహస్రాణాం త్రింశచ్ఛ హరిపుంగవాః || 6.26.31 ||

యం యాంతం వానరా ఘోరాశ్చండాశ్చండపరాక్రమాః |
పరివార్యానుగచ్ఛంతి లంకాం మర్ద్ధతుమోజసా || 6.26.32 ||

యస్తు కర్ణౌ వివృణుతే జృంభతే చ పునః పునః |
న తు సంవిజతే మృత్యోర్న చ సేనాం ప్రధావతి || 6.26.33 ||

ప్రకంపతే చ రోషేణ తిర్యక్ చ పునరీక్షతే |
పశ్య లాంగూలవిక్షేపం క్షేడత్యేష మహాబలః || 6.26.34 ||

మహాజవో వీతభయో రమ్యం సాల్యేయపర్వతం |
రాజన్ సతతమధ్యాస్తే శరభో నామ యూథపః || 6.26.35 ||

ఏతస్య బలినః సర్వే విహారా నామ యూథపాః |
రాజంఛతసహస్రాణి చత్వారింశతైశ్చైవ చ || 6.26.36 ||

యస్తు మేఘ ఇవాకాశం మహానావృత్య తిష్ఠతి |
మధ్యే వానరవీరాణాం సురాణామివ వాసవః || 6.26.37 ||

భేరీణామివ సన్నాదో యస్యైష శ్రూయతే మహాన్ |
ఘోషః శాఖామృగేంద్రాణాం సంగ్రామమభికాంక్షతాం || 6.26.38 ||

ఏష పర్వతమధ్యాస్తే పారియాత్రమనుత్తమం |
యుద్ధే దుష్ప్రసహో నిత్యం పనసో నామ యూథపః || 6.26.39 ||

ఏనం శతసహస్రాణాం శతార్థం పర్యుపాసతే |
యూథపా యూథపశ్రేష్ఠం యేషాం యూథాని భాగశః || 6.26.40 ||

యస్తు భీమా ప్రవల్గంతీం చమూం తిష్ఠతి శోభయన్ |
స్థితాం తీరే సముద్రస్య ద్వితీయ ఇవ సాగరః || 6.26.41 ||

ఏష దర్దురసంకాశో వినతో నామ యూథపః |
పిబంశ్చరతి యో వేణాం నదీనాముత్తమాం నదీం || 6.26.42 ||

షష్ఠిః శతసహస్రాణి బలమస్య ప్లవంగమాః |
త్వామాహ్వాయతి యుద్ధాయ క్రోధనో నామ వానరః || 6.26.43 ||

విక్రాంతా బలవంతశ్చ యథా యూథాని భాగశః |
యస్తు గౌరికవర్ణాభం వపుః పుష్యతి వానరః || 6.26.44 ||

అవమత్య సదా సర్వాన్ వానరాన్ బలదర్శితః |
గవయో నామ తేజస్వీ త్వాం క్రోధాదభివర్తతే || 6.26.45 ||

ఏనం శతసహస్రాణి సప్తతిః పర్యుపాసతే |
ఏషైవాశంసతే లంకాం స్వేనానీకేన మర్దితుం || 6.26.46 ||

ఏతే దుష్ప్రసహా వీరా యేషాం సంఖ్యా న విద్యతే |
యూథపా యూథపశ్రేష్ఠాస్తేషాం యూథాని భాగశః || 6.26.47 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే షడ్వింశః సర్గః ||